

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Bergslagens miljö- och byggnämnds
styrning, uppföljning och kontroll av
verksamheten

Lindesbergs kommun

Juli 2008

Fredrik Alm

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND, UPPDRAG OCH REVISIONSFRÅGA	3
2	METOD.....	3
3	RESULTATET AV ENKÄTUNDERSÖKNINGEN.....	4
3.1	MÅL OCH RIKTLINJER	4
3.2	ANSVAR OCH RAPPORTERING	5
3.3	ARBETSSÄTT OCH ARBETSFORMER	7
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	8

1 Bakgrund, uppdrag och revisionsfråga

Revisorerna ska årligen granska alla nämnder och styrelser för att i samband med revisionsberättelsen uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnderna och styrelserna. Med ansvarsutövande menas vilka aktiva åtgärder nämnder och styrelser vidtar för att styra, följa upp och kontrollera verksamheterna. För kommunstyrelsen gäller även att ha tillräcklig information för att anses ha uppsikt över nämnderna.

Ett viktigt underlag för revisorernas uttalande är deras bedömning av om nämnders och styrelser ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses nämndens aktiva åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi.

Kommunens revisorer har i sin plan för 2008 tagit upp en granskning av Bergslagens miljö- och byggnämnds ansvarsutövande och uppdragit till Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers att genomföra granskningen.

Revisionsfråga: *Skaffar sig nämnden information i tillräcklig omfattning om väsentliga delar av den verksamhet de ansvarar för?*

2 Metod

Granskningen har genomförts genom en enkätundersökning som riktats till nämndens elva ordinarie ledamöter och till sju tjänstemän inom förvaltningsledningen. Ledamöternas enkäter delades ut och samlades in vid nämndens sammanträde den 11 juni. Tjänstemännens enkäter delades ut dagarna efter sammanträdet och skickades in samlat i slutet av juni.

Enkäten har tagit upp frågor runt tre områden som är viktiga för att möjliggöra en effektiv styrning; **mål och riktlinjer, ansvar och rapportering samt arbetssätt och arbetsformer.**

Utifrån de svar vi fått in har vi kommenterat resultatet och bedömt nämndens ansvarsutövande. Analysen består dels av hur höga omdömen som givits, men även på skillnader mellan ledamöter och tjänstemän. Jämförelse kommer även att ske gentemot tidigare granskade nämnder inom samma verksamhetsområde i andra kommuner.

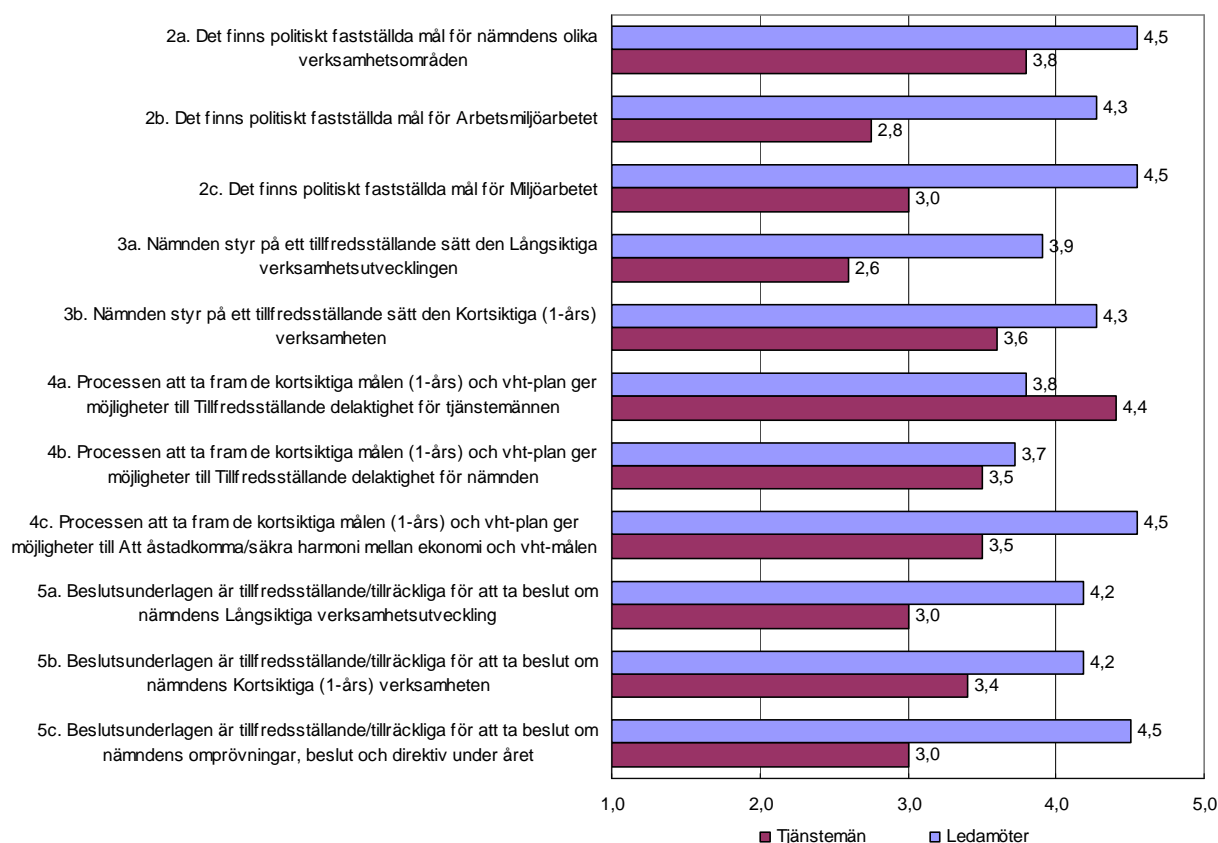
3 Resultatet av enkätundersökningen

Totalt elva ledamöter och sju tjänstemän besvarade enkäten, således har samtliga tillfrågade besvarat enkäten. Nedan redovisas svaren på de påståenden som ställdes i enkäten. Svaren redovisas som aritmetiska medelvärden utifrån svarsskala 1 till 5. Där 5 står för ”instämmer helt”, 3 står för ”varken instämmer eller instämmer inte”, och 1 står för ”instämmer inte alls”. Däremellan fanns svarsalternativen 4 och 2. Det finns även ett ”vet ej”-alternativ.

3.1 Mål och riktlinjer

På första frågan *Har fullmäktige fastställt inriktningsmål för nämndens verksamhet* har sju ledamöter och fyra tjänstemän svarat ”ja”. Två ledamöter har svarat ”nej” medan resterande ej besvarat frågan.

Mål och riktlinjer

Våra kommentarer

De som besvarat fråga 1 har uppgett olika svar. Detta kan bero på att medlemskommunernas kommunfullmäktige arbetar på olika sätt. Vissa har tagit fram mål medan andra inte gjort det.

Ledamöternas svar inom frågeområdet mål och riktlinjer är mycket höga, värdena sträcker sig från 3,7 till 4,5. Således kan vi utifrån ledamöternas svar inte se att man uppfattar några brister inom mål och riktlinjer. De frågor som har genomsnitt kring 3,7-3,9 är nämndens styrning på lång sikt samt tjänstemäns och ledamöters möjlighet att delta vid framtagande av kortsiktiga mål och verksamhetsplan. Vid dessa tre frågor är ledamöterna dock mycket oeniga och svaren varierar från ”instämmer inte alls” till ”instämmer helt”.

Tjänstemannasidan uppvisar både lägre och högre värden med svar från 2,6 till 4,4. De lägre, och inte fullt godkända, värdena avser förekomst av arbetsmiljömål samt hur nämnden styr verksamheten på lång sikt. Även beslutsunderlagen på lång sikt får något lägre omdömen. Tjänstemännen är förhållandevis oeniga vid dessa frågor. Allra störst spridning uppvisar frågan om beslutsunderlagen är tillräckliga för omprövningar, beslut och direktiv.

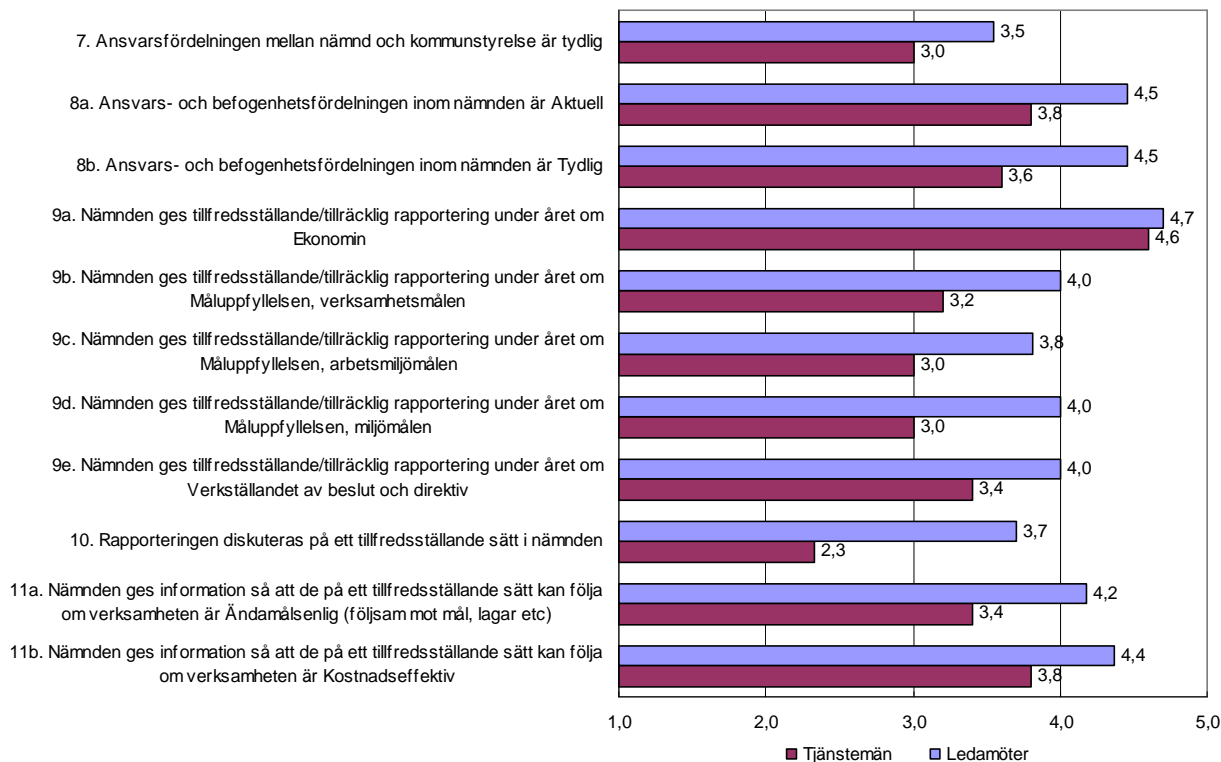
Denna fråga uppvisar också den största skillnaden mellan ledamöter och tjänstemän. Differensen är 1,5 poängenheter, vilket är att betrakta som högt givet att största möjliga differens är 4. Även frågorna om förekomst av arbetsmiljö- och miljömål uppvisar denna stora skillnad. Noterbart är att tjänstemännen är mer nöjda med sin delaktighet över kortsiktiga mål och verksamhetsplan än ledamöterna. Detta är för övrigt den enda fråga inom mål och riktlinjer där tjänstemännen lämnat ett högre omdöme än ledamöterna.

Jämfört med tidigare granskade bygg- och miljönämnder är resultatet marginellt högre för ledamöterna men lägre för tjänstemännen. Ledamöterna har negativa avvikelser när det gäller framtagandet av kortsiktiga mål. Tjänstemännen noterar negativa avvikelser för sex av tio frågor. Störst negativ avvikelse uppvisar frågorna om miljömål och beslutsunderlag för omprövningar, beslut och direktiv. Störst positiv avvikelse noteras för frågan om framtagandet av mål görs i harmoni med ekonomi. Denna fråga är vanligtvis en av dem som ofta får låga omdömen inom frågeområdet.

3.2 Ansvar och rapportering

På fråga 6 *Pågår något arbete för att förbättra nämndens ledning, styrning och uppföljning* har sex ledamöter svarat ”ja”. Fyra ledamöter och en tjänsteman har svarat ”nej” medan övriga svarat att de inte vet eller så har lämnat frågan obesvarad. Vi har inte fått in några kommentarer om vad detta eventuella förbättringsarbete består i.

Ansvar och rapportering

Våra kommentarer

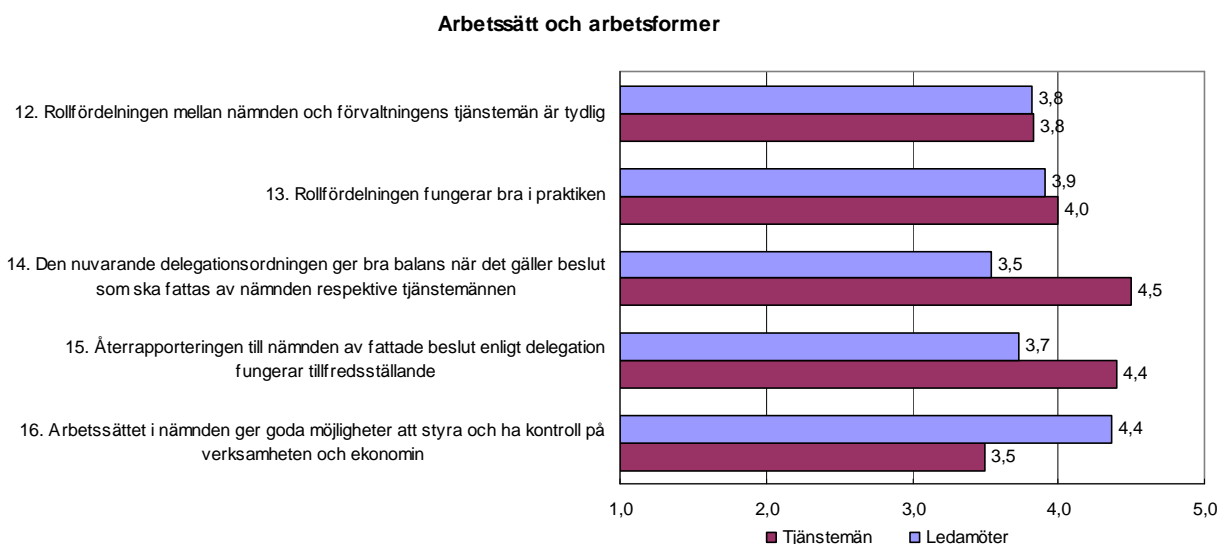
Inom ansvar och rapportering uppvisar ledamöterna både lägre och högre värden än inom mål och riktlinjer. Värdena varierar mellan 3,5 och 4,7. Således är samtliga svar att betrakta som godkända. De frågor som får något lägre värden och som ändå kan lyftas är att ansvarsfördelningen mellan nämnd och kommunstyrelse inte uppfattas som tydlig. Givet att ansvarsfördelningen avser fyra kommunstyrelser och en nämnd måste dock resultatet ses som bra. Även nämndens diskussioner kring återrapporteringen av ekonomi med mera ges något lägre omdömen.

Tjänstemännen delar bilden om att de diskussioner som förs med anledning av återrapporteringen av ekonomi och verksamhetsmål kan bli bättre. Frågorna har fått det icke godkända värdet 2,3 från mycket eniga tjänstemän. Även tjänstemännen tycker att ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och nämnden kan förbättras, även om de sinsemellan är oeniga om det. I övrigt är det återrapporteringen av verksamhets-, arbetsmiljö- och miljömål som kan bli bättre enligt tjänstemännen medan återrapporteringen av ekonomi fungerar mycket bra.

De frågor som fått låga omdömen av tjänstemännen är likaledes de där tjänstemän och ledamöter är minst eniga. Vid samtliga frågor inom frågeområdet är ledamöterna mer positiva än tjänstemännen.

Jämfört med tidigare granskade nämnder inom verksamhetsområdet är resultatet för ansvar och rapportering något sämre för både för ledamöter och tjänstemän. För ledamöterna är dock differensen marginell. För tjänstemännen är skillnaden stor för ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelse och nämnd. Detta värde har dock förklarats tidigare. Även återrapporteringen av verksamhetsmål, verkställandet av beslut och direktiv samt hur rapporteringen sker i nämnden visar på större negativa avvikelser.

3.3 Arbetsätt och arbetsformer

Våra kommentarer

Ledamöternas svar visar på godkända till höga omdömen när det gäller arbetsätt och arbetsformer. Värdena varierar mellan 3,5 och 4,4. Således finns det utifrån detta inget som förefaller mindre väl fungerande. Det som ändå kan lyftas är den nuvarande delegationsordningen. Enligt ledamöterna skulle denna kunna bli bättre, men man är mycket oense om det. Svaren varierar från ”instämmer inte alls” till ”instämmer helt”. Stor spridning uppvisar även frågan om hur tydlig rollfördelningen är mellan nämnd och förvaltning.

Denna uppfattning delas ej av tjänstemännen som ger den nuvarande delegationsordningen mycket höga omdömen. Från tjänstemannahåll är man mycket eniga om detta. De tycker dock att nämndens arbetsätt kan bli bättre när det gäller styrning och kontroll av verksamhet och ekonomi. Noteras bör dock att man är förhållandevis oeniga om det senare.

Inom frågeområdet är dock ledamöter och tjänstemän förhållandevis överens. Det är när det gäller arbetssätt och delegationsordning som åsikterna går isär något. Noterbart är att tjänstemännen lämnar högre omdömen än ledamöterna vid fyra av fem frågor.

Jämfört med tidigare granskade bygg- och miljönämnder är resultatet för arbetssätt och arbetsformer betydligt lägre för både ledamöter och tjänstemän. Vanligtvis är arbetssätt och arbetsformer det frågeområde som får högst omdömen av dem som ingår i enkäten. Det är ovanligt att ledamöterna tycker att delegationsordningen har sådan förbättringspotential. Det brukar även vara tjänstemännen som tycker att arbetssättet i nämnden gör möjlighet till styrning och kontroll.

4 Sammanfattande bedömning

Granskningen visar att Bergslagen miljö- och byggnämnds ledamöter och tjänstemännen i förvaltningsledningen har en positiv och i stort samstämmig bild över nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Ledamöternas svar är höga och utifrån dem kan vi inte komma till annan bedömning än att man från politiskt håll tycker att nämnden är väl fungerande när det gäller ansvarsutövande. Tjänstemännens svar är dock något lägre för vissa frågor och vi kommer utifrån dem och skillnader mellan ledamöter och tjänstemän att kommentera ett antal förbättringsområden.

Det finns anledning för nämnden att se över den långsiktiga styrningen samt de beslutunderlag som finns för detta ändamål. Både nämnd och förvaltning ser förbättringspotential i frågan men det förefaller även finnas ett förväntningsgap då skillnaderna mellan dem är stora. Det senare gäller även förekomsten av arbetsmiljö- och miljömål. Detta kan förklaras av låg kännedom om dessa mål. Vi föreslår likväl att även detta resultat diskuteras.

Inom området ansvar och rapportering föreslår vi att nämnden diskuterar ansvarsfördelningen mellan nämnden och kommunstyrelserna. Vi har noterat en viss osäkerhet kring denna gränsdragning, både från ledamöter och tjänstemän. Givetvis försvåras detta av att man är en gemensam nämnd. Vi ser även att nämnden ges god återrapportering kring ekonomin men att återrapporteringen av verksamhetsmålen kan bli bättre. Därtill kan återrapporteringen diskuteras i nämnden i än högre grad. Här noteras även en stor skillnad mellan ledamöter och tjänstemän. Jämfört med andra nämnder ligger man ovanligt lågt för just återrapportering av verksamhetsmål och för hur återrapporteringen diskuteras i nämnden.

När det gäller rollfördelningen mellan nämnd och förvaltning är ledamöter och tjänstemän överens om att den både är tydlig och väl fungerande. Däremot tycker inte ledamöterna att den nuvarande delegationsordningen är fullt lika ändamålsenlig som tjänstemännen. De senare tycker att den ger bra balans i beslutsfattandet. Detta resultat är något förvånande givet att rollfördelningen gavs höga omdömen från båda parter. En tänkbar förklaring kan

vara att man i relationen nämnd-förvaltning har en informell rollfördelning som inte överensstämmer med delegationsordningen. Detta är något som nämnden bör diskutera.

Det finns även anledning att diskutera nämndens arbetsätt och dess förutsättningar för styrning och kontroll av verksamheten. Enligt tjänstemännen, som visserligen är oense, är arbetsättet en av de aspekter som fungerar något sämre när det gäller styrning, uppföljning och kontroll. Detta kan delvis bero på att man har olika förväntningar på varandra. Vi har också sett att tjänstemännen inte tycker att återrapporteringen fungerar fullt ut, vilket är ett av momenten för att ha kontroll över verksamheten.